

Internetconsultatie IAK

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

1. Wat is de aanleiding?

Accreditatie is een keurmerk van de overheid dat tot uitdrukking brengt dat de kwaliteit van het hoger onderwijs door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) positief is beoordeeld. Het accreditatiestelsel heeft als doel de kwaliteit van het hoger onderwijs te waarborgen, zodanig dat studenten, werkgevers en andere maatschappelijke actoren erop kunnen rekenen dat de kwaliteit van het onderwijs op orde is. Elke opleiding in het hoger onderwijs wordt elke zes jaar door een commissie van externe en onafhankelijke deskundigen beoordeeld. Dit dient als basis voor verlening dan wel behoud van accreditatie. Een soortgelijke beoordeling bestaat voor onderwijsinstellingen (de instellingstoets kwaliteitszorg, ITK), hoewel deze niet verplicht is.

De Wet op het hoger onderwijs en onderzoek (WHW) wordt aangepast met het Wetsvoorstel accreditatie op maat. Op grond van de huidige wet kan de NVAO aan opleidingen en instellingen een positief kwaliteitsoordeel *onder voorwaarden* afgeven (ook bekend als "herstelperiode"). In een algemene maatregel van bestuur (AMvB) is nu nader uitgewerkt in welke gevallen de NVAO die voorwaardelijke erkenning kan geven. Omdat de wet wijzigt is ook een nieuwe AMvB nodig.

2. Wie zijn betrokken?

Over de hoofdlijnen van deze regeling is navraag gedaan bij Vereniging van Universiteiten (VSNU), Vereniging Hogescholen (VH), het Interstedelijk Studentenoverleg (ISO) en de Landelijke Studentenvakbond (LSVb). Ook is overleg gepleegd met de NVAO en de Inspectie van het Onderwijs.

3. Wat is het probleem?

Indien de NVAO tot de conclusie komt dat er bij een opleiding of instelling ernstige tekortkomingen zijn ten aanzien van de kwaliteit of kwaliteitszorg, geeft zij geen erkenning. Alleen op basis van minder ernstige tekortkomingen op specifieke kwaliteitsaspecten, kan de NVAO besluiten tot een accreditatie of een ITK onder voorwaarden. Het gaat dan om kwaliteitsaspecten waaraan de opleiding of instelling niet of ten dele voldoet, en waarbij tekortkomingen binnen afzienbare tijd zijn weg te nemen. Binnen maximaal twee jaar beoordeelt de NVAO dan of dit is gebeurd.

Door de normering van de bestaande regeling (het Accreditatiebesluit WHW) enigszins te verruimen ontstaan meer mogelijkheden voor maatwerk, het goede gesprek tussen peers, en stimulans tot verbetering. De ervaring wijst uit dat onderwijsinstellingen dit vertrouwen ook waard zijn en goed in staat zijn om binnen afzienbare tijd verbeteringen door te voeren als de NVAO vooraf oordeelt dat verbetering realistisch en haalbaar is.

Bovendien stamt de huidige regeling uit 2011. Sindsdien is relevante wet- en regelgeving (waaronder het beoordelingskader van de NVAO) meerdere keren gewijzigd, waardoor het niet

altijd duidelijk is waar de beslisregels van de NVAO op gebaseerd zijn.

4. Wat is het doel?

Het doel van de huidige regeling is om tot scherpere oordelen te komen en kwaliteitsverbetering te stimuleren door de mogelijkheid dat opleidingen en instellingen in bepaalde gevallen een "tweede kans" kunnen krijgen. Dit doel blijft van toepassing. De voorgestelde wijziging heeft daarbij twee aanvullende doelen:

- In het belang van het maatschappelijke en politieke vertrouwen in de kwaliteit van het onderwijs worden duidelijke grenzen gesteld worden aan de mate waarin een erkenning onder voorwaarden kan worden verleend.
- Er is zoveel mogelijk transparantie over de bepalingen in de wet, de AMvB en de uitwerking daarvan in het beoordelingskader van de NVAO. De beslisregels die de NVAO hanteert zijn daarom een heldere en eenduidige vertaling van wettelijke bepalingen.

Tevens wordt beoogd om meer vertrouwen, meer eigenaarschap en een betere balans tussen ervaren lasten en baten te realiseren, met behoud van waarborging van de kwaliteit en draagvlak voor het stelsel. Dit zijn niet de primaire doelstellingen van het voorliggende besluit; ze gelden hier eerder als randvoorwaarden, ontleend aan het wetsvoorstel Accreditatie op maat.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

In het wetsvoorstel Accreditatie op maat is opgenomen dat bij AMvB wordt bepaald in welke gevallen accreditatie onder voorwaarden kan worden verleend.

6. Wat is het beste instrument?

Zoals ook nu het geval is wordt de normering voor een erkenning onder voorwaarden uitgewerkt in een AMvB. Die normen geven aan wanneer een opleiding of instelling sowieso wordt uitgesloten van de mogelijkheid om een voorwaardelijke erkenning te krijgen.

Bij beoordeling van bestaande opleidingen wordt niets gewijzigd. Indien het beoogd eindniveau tekortkomingen vertoont komt een opleiding sowieso niet in aanmerking voor accreditatie onder voorwaarden. Het beoogd eindniveau is immers het vertrekpunt van de onderwijskwaliteit.

Voor beoordeling van nieuwe opleidingen geldt hetzelfde. Nieuw is echter dat dit niet langer geldt voor het aspect van toetsing en examinering. Het kabinet wil niet op voorhand uitsluiten dat een opleiding eventuele, minder ernstige tekortkomingen ten aanzien van toetsing en examinering binnen twee jaar kan wegwerken. Dit zal de NVAO van geval tot geval beoordelen.

Voor beoordeling bij de ITK wijst de AMvB nu twee specifieke aspecten aan op die ongeclausuleerd positief moeten zijn. Indien deze niet volledig op orde zijn komt een instelling sowieso niet in aanmerking voor ITK onder voorwaarden. Dit wordt gewijzigd: op maximaal twee van de vier aspecten, welke dan ook, mogen minder ernstige tekortkomingen worden geconstateerd. Eerdere ervaringen met ITK onder voorwaarden wijzen immers uit dat instellingen op meerdere aspecten verbetering kunnen realiseren. Tegelijkertijd wordt wel een ondergrens gesteld omdat het niet aannemelijk is dat een instelling binnen een termijn van twee jaar de nodige verbeteringen realiseert op alle vier aspecten tegelijk.

Met de voorgestelde aanpassingen blijft de kwaliteit van het onderwijs nog altijd geborgd. Het uitgangspunt blijft dat bij tekortkomingen geen accreditatie dan wel erkenning ITK wordt verleend; de NVAO kijkt hier alleen van af als zij overtuigd is, op basis van de bevindingen van de commissie van deskundigen, dat verbetering binnen twee jaar realistisch is en het om minder ernstige tekortkomingen gaat.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Bij de kwaliteitsbeoordeling van bestaande opleidingen wijzigt niets ten opzichte van het huidige stelsel.

Bij de beoordeling van nieuwe opleidingen en bij de instellingstoets kwaliteitszorg krijgt de NVAO meer ruimte om (op basis van het oordeel van een commissie van deskundigen) te beoordelen of een voorwaardelijke erkenning kan worden verleend. Onderwijsinstellingen zullen eerder gestimuleerd worden tot verbetering van de kwaliteit en kwaliteitszorg waar dat noodzakelijk is. Dit is in het belang van studenten, werkgevers en andere belanghebbenden in de samenleving.

De NVAO heeft tot nu toe laten zien dat zij goed kan inschatten of verbeteringen realistisch en haalbaar zijn. Daarom wordt verwacht dat de grotere beoordelingsruimte geen gevolgen heeft voor de kwaliteitsborging van nieuwe opleidingen. Ingeschreven studenten worden daardoor niet benadeeld.

Inwerkingtreding van deze AMvB heeft geen consequenties voor de administratieve lasten.